

Wijziging Vreemdelingen-circulaire 2000 (Irak)

Besluit van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie van 27 januari 2004, nummer 2004/3, houdende wijziging van de Vreemdelingen-circulaire 2000

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, Gelet op de Vreemdelingenwet 2000 (Staatsblad 2000, 495), het Vreemdelingenbesluit 2000 (Staatsblad 2000, 497) en het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (Staatscourant 2001, nr. 10);

Besluit:

Artikel I

De Vreemdelingen-circulaire 2000 wordt als volgt gewijzigd:

A

De tekst van C8/Irak Vreemdelingen-circulaire 2000 komt te luiden:

“Beoordeling van asielaanvragen van personen van Iraakse nationaliteit

1. Datum

Deze versie van dit hoofdstuk is vastgesteld op 27 januari 2004.

2. Achtergrond en recente ontwikkelingen

Op 5 januari 2004 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht uitgebracht over de situatie in Irak (kenmerk: DPV/AM- 836215).

Met Centraal-Irak wordt bedoeld het deel van de Republiek Irak dat onder bestuur en effectieve controle staat van de Coalition Provisional Authority (CPA). Tot dit deel behoren Midden- en Zuid-Irak met uitsluiting van Noord-Irak.

Met Noord-Irak wordt bedoeld het deel van de Republiek Irak dat thans onder de effectieve controle staat van de Koerdische partijen Koerdistaanse Democratische Partij (KDP) en Patriottische Unie van Koerdistan (PUK) in het noorden van het land. Daarmee is de scheidslijn tussen

Noord- en Centraal-Irak niet gewijzigd ten opzichte van de scheidslijn zoals voor de toepassing van het asielbeleid werd gehanteerd vóór de militaire interventie.

De Republiek Irak wordt gevormd door Noord- en Centraal-Irak.

Bij brief van 23 januari 2004 heeft de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie de Voorzitter van de Tweede Kamer ingelicht over de consequenties die zij aan eerdergenoemd ambtsbericht verbindt. Dit hoofdstuk bevat de uitvoeringsconsequenties van het door de Minister vastgestelde beleid.

2.1 Noord-Irak

In de provincies onder het bestuur van de KDP en de PUK in het Koerdische Noorden van Irak lijkt weinig te zijn veranderd in de bestuursstructuur ten opzichte van de situatie van vóór de militaire interventie. Ondanks samenwerking met de CPA, lijken de KDP en PUK met betrekking tot de dagelijkse bestuurszaken gescheiden te opereren van de regering in Bagdad. De CPA is in Noord-Irak niet vertegenwoordigd in de bestuursorganen op de verschillende niveau's. De CPA heeft er slechts een adviserende rol. Ook wat handhaving betreft is de rol van de CPA in Noord-Irak beperkt.

Uit de inhoud van bovengenoemd algemeen ambtsbericht blijkt dat de situatie in Noord-Irak stabiel en relatief veilig is. Een categoriaal beschermingsbeleid voor dit landsdeel is dan ook niet geïndiceerd. De behandeling van asielaanvragen van personen afkomstig uit dit deel van Irak is weer mogelijk.

Gezien het bovenstaande is een besluit- en vertrekmoratorium voor Noord-Irak niet langer geïndiceerd. Daarbij is de algemene situatie in Noord-Irak niet zodanig dat terugkeer naar Noord-Irak van bijzondere hardheid is.

Derhalve heeft het Kabinet besloten dat het besluit- en vertrekmoratorium inzake Noord-Irak met ingang van 1 februari 2004 wordt beëindigd en dat de behandeling van asielaanvragen

van personen afkomstig uit Noord-Irak weer ter hand wordt genomen.

2.2 Centraal-Irak

Met het aantreden van de CPA wordt ten behoeve van de wederopbouw van Irak hulp verleend bij de hervorming van de staatsinrichting. De CPA oefent thans de politieke, wetgevende en uitvoerende macht uit. In juli 2003 is door de CPA een Iraakse bestuursraad in het leven geroepen met als doel de verkiezingen van, en overdracht van het bestuur aan een gekozen overgangsregering voor te bereiden. De leden van deze bestuursraad vormen een afspiegeling van de voornaamste etnische en religieuze groepen in Irak en de bestuursraad kent een roulerend voorzitterschap. In november 2003 is de uiteindelijke machtsoverdracht overeengekomen; uiterlijk 31 mei 2004 moet een 'nationaal overgangsparlement' zijn verkozen. Ook op regionaal-, districts- en gemeenteniveau worden dergelijke hervormingen om Irak democratischer te maken doorgevoerd.

De veiligheidssituatie in Irak verschilt per regio, maar is over het algemeen in Centraal-Irak sinds het militaire ingrijpen slecht. Sinds eind oktober 2003 is er sprake van een significante verslechtering. Centraal-Irak wordt getekend door een instabiele veiligheidssituatie in de vorm van bom- en moordaanslagen, kleine onlusten en criminaliteit. Dit maakt ordehandhaving moeilijk en de wederopbouw wordt er door gehinderd. Echter, in Irak als geheel was gedurende de verslagperiode geen sprake van een grootschalige humanitaire noodsituatie.

Deze slechte veiligheidssituatie heeft verschillende internationale hulporganisaties er wel toe gebracht het internationale personeel voor een deel terug te trekken.

In Centraal-Irak is de situatie slecht, een categoriaal beschermingsbeleid is voor dit deel van Irak geïndiceerd. Echter, de ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Zo heeft zich de arrestatie van Saddam Hoessein voorgedaan en is thans onduidelijk of

bijvoorbeeld de geweldsspiraal zich zal voortzetten nu de CPA daadwerkelijk aanstuurt op een vorm van machtsoverdracht in juni 2004.

Op grond van deze onzekerheid, die blijkt uit de inhoud van dit algemeen ambtsbericht, is een verlenging tot 27 juni 2004 van het besluitmoratorium als bedoeld in artikel 43, onder a, Vreemdelingenwet voor asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak noodzakelijk. Dit artikel ziet op de naar verwachting korte periode van onzekerheid die zal bestaan over de situatie in Centraal-Irak en dat op grond daarvan redelijkerwijs niet kan worden beslist of de asielaanvraag op een van de gronden genoemd in artikel 29 Vreemdelingenwet kan worden toegewezen. Tevens wordt het verzoekmoratorium voor personen afkomstig uit Centraal-Irak verlengd tot 27 juni 2004.

2.3 Bepaling van de afkomst

Bij de behandeling van individuele asielaanvragen geldt dat vreemdelingen geboren in Noord-Irak worden aangemerkt als zijnde afkomstig uit Noord-Irak. De in Nederland geboren kinderen van ouders die afkomstig zijn uit Noord-Irak, worden eveneens aangemerkt als zijnde afkomstig uit Noord-Irak. De overige vreemdelingen van Iraakse nationaliteit worden aangemerkt als afkomstig uit Centraal-Irak. Daarbij geldt voorts dat wanneer één der gezinsleden geboren is in Centraal-Irak, alle gezinsleden worden aangemerkt als afkomstig uit Centraal-Irak. Wel dient de gezinsband reeds voor de komst naar Nederland te hebben bestaan.

3. Groepen die verhoogde aandacht verdienen

3.1 Intellectuelen en journalisten uit Noord-Irak die zich onafhankelijk opstellen en kritiek uitoefenen op de de facto overheid

Intellectuelen en journalisten uit Noord-Irak, die zich onafhankelijk opstellen en kritiek uitoefenen op zowel PUK als KDP en die daarom te vrezen hebben van deze partijen, kunnen in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet. Enkel een onafhankelijke houding innemen is onvoldoende. Er bestaat immers in Noord-

Irak een veelheid aan politieke partijen, die tevens de gelegenheid hebben zich te uiten in eigen media. Er is evenwel een grens aan hetgeen in de openbaarheid gebracht kan worden; het ter discussie stellen van de leidende rol van PUK en KDP vormt een overschrijding van die grens.

3.2 Vrouwen uit Noord-Irak die stellen te vrezen voor eerwraak

Vrouwen uit Noord-Irak die aanmerkelijk hebben gemaakt ten gevolge van een conflict in de clansfeer gegronde vrees te hebben voor eerwraak en die geen afdoende bescherming van de KDP of PUK kunnen invoeren, komen, behoudens contra-indicaties, in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet.

3.3 Personen uit Noord-Irak die stellen te vrezen voor intertribale problemen

Personen uit Noord-Irak die stellen te vrezen voor bloedwraak of vergelijkbare intertribale problemen van een andere familie, clan of stam, worden geacht bescherming te kunnen krijgen binnen de eigen familie, clan of stam. Ook kunnen de KDP en de PUK bescherming bieden en bemiddelen bij het conflict. Indien betrokkene aanmerkelijk heeft gemaakt dat hij deze bescherming niet kan krijgen, kan een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet worden verleend.

4. Bijzondere aandachtspunten

4.1 Misdrijven als bedoeld in artikel 1F Vluchtelingenverdrag

Bijzondere aandacht dient geschonken te worden aan personen die zich schuldig hebben gemaakt aan misdrijven als bedoeld in artikel 1F Vluchtelingenverdrag. Hierbij moet in eerste instantie gedacht worden aan leden van de voormalige Iraakse inlichtingen- en veiligheidsdiensten, hogergeplaatste personen in het voormalige Iraakse militaire apparaat, waaronder de gewone strijdkrachten, de Republikeinse Garde en de Fedayeen Saddam en de Koerdische veiligheidsdiensten en het militaire apparaat waaronder de Asayish, de KDP- en PUK veiligheidsdiensten Rekkhistini Taybeti, respectievelijk Dezgay Zanyari en de zogenoemde

'Jash'. Tevens dient aandacht te worden besteed aan personen die gewerkt hebben in of voor de militaire industrie ten tijde van het voormalige regime en daarbij (in)direct betrokken zijn geweest bij mensenrechtenschendingen (in het bijzonder indien zij in verband kunnen worden gebracht met de productie of het gebruik van nucleaire, biologische of chemische wapens). Daarnaast kan ook gedacht worden aan peshmerga's, militairen, voormalige Baath-functionarissen, personen die aanwezig waren bij de shi'itische opstand, lijfwachten en politiefunctiearissen, indien in het dossier aanknopingspunten te vinden zijn (verantwoordelijkheid) voor misdrijven als bedoeld in artikel 1F Vluchtelingenverdrag.

Bij het horen van personen die bovengenoemde functies hebben bekleed, dient doorgevraagd te worden over de functie, de activiteiten en mogelijke betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen.

Indien er aanwijzingen zijn dat artikel 1F Vluchtelingenverdrag van toepassing is, dient conform C3/10.14 contact te worden opgenomen met de unit 1F in Rijswijk.

4.2 Traumatabeleid

Het algemene beleid, zoals weergegeven in paragraaf C1/4.4, is van toepassing. Voor het overige zijn er geen bijzonderheden.

4.3 Opvangmogelijkheden minderjarigen en bijzonderheden met betrekking tot het beleid inzake alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Ten aanzien van alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit Irak kan niet op voorhand worden geconcludeerd dat adequate opvang aanwezig is. De aanwezigheid van adequate opvang dient per individueel geval te worden vastgesteld. Het algemene beleid is van toepassing. Bij de feitelijke terugkeer moet de toegang tot een concrete opvangplaats geregeld zijn, tenzij betrokkene zich zelfstandig kan handhaven.

4.4 Driejarenbeleid

Het algemene beleid, zoals weergegeven in paragraaf C2/9 is van toepassing. De eventuele periode dat betrokkene in het bezit is geweest van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf, verleend onder de oude Vreemdelingenwet, telt in dit verband

niet mee voor de bepaling van het relevant tijdsverloop. Voor het overige zijn er met betrekking tot asielzoekers afkomstig uit Irak geen bijzonderheden.

4.5 Beëindiging besluitmoratorium Noord-Irak en beslistermijn

Het besluitmoratorium dat inzake Noord-Irak heeft gegolden, heeft tot gevolg dat de wettelijke beslistermijn in asielaanvragen van asielzoekers afkomstig uit Noord-Irak, waarop gedurende het moratorium nog moest worden beslist, met een jaar is verlengd. De beëindiging van het besluitmoratorium heeft geen invloed op de reeds verlengde beslistermijnen. Deze verlenging blijft van kracht.

4.6 Beëindiging besluitmoratorium Noord-Irak en ingangsdatum van eventueel te verlenen verblijfsvergunningen

Conform het gestelde in artikel 44, derde lid, Vreemdelingenwet wordt, indien een besluit als bedoeld in artikel 43 Vreemdelingenwet is toegepast, een verblijfsvergunning verleend met ingang van de datum waarop de aanvraag wordt ingewilligd, met dien verstande dat de verblijfsvergunning uiterlijk één jaar na de datum waarop de asielaanvraag is ingediend, ingaat. Zie ook C3/10.9. Bovenstaande geldt niet indien in het kader van een asiel-aanvraag ambtshalve een reguliere verblijfsvergunning wordt verleend. In dat geval geldt dat als gebruikelijk de vergunning wordt verleend met ingang van de datum van de aanvraag, of zoveel later als aan de voorwaarden voor verlening is voldaan.

4.7 Verlenging besluitmoratorium inzake Centraal-Irak

Het besluitmoratorium inzake asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak is verlengd tot 27 juni 2004. De verlenging van het besluitmoratorium heeft tot gevolg dat de individuele beslistermijn, als bedoeld in artikel 42 Vreemdelingenwet, voor asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak die een aanvraag hebben ingediend tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd, wordt verlengd met één jaar, voor zover dit niet reeds is geschied. Dit betekent dat tot 27 juni 2004 de individuele beslistermijn van aanvragen die voor deze datum zijn ingediend en waarvan die termijn nog niet is verlopen, wordt verlengd met één jaar.

Indien de individuele beslistermijn van een aanvraag reeds was verlengd in verband met onderzoek op grond van artikel 42, vierde lid, Vreemdelingenwet, dan wordt op grond van het besluitmoratorium de beslistermijn met nog één jaar extra verlengd.

De reikwijdte van het besluitmoratorium beslaat niet die aanvragen van asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak die zijn ingediend vóór de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 op 1 april 2001. Voorts kan het voorkomen dat (ook) de (verlengde) beslistermijn reeds is verstreken. Echter, het ligt voor de hand, gezien de algehele situatie in Centraal-Irak, dat het ook niet mogelijk is zorgvuldig te beslissen op deze aanvragen.

Het besluitmoratorium ziet niet op de volgende categorieën:

- Dublin-claimanten (artikel 30, onder a, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Iraakezen die rechtmatig verblijf hebben op een andere grond, als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e of l, Vreemdelingenwet (artikel 30, onder b, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Iraakezen die al eerder een aanvraag tot een verblijfsvergunning (asiel of regulier) hebben ingediend waarop nog niet onherroepelijk is beslist en die op grond van die aanvraag rechtmatig verblijf hebben als bedoeld in artikel 8, onder f, g en h, Vreemdelingenwet (artikel 30, onder c, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Iraakezen die op grond van verdragsverplichtingen tussen Nederland en een ander land zullen worden overgedragen aan dat land van eerder verblijf (artikel 30, onder d, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Iraakezen die hebben verbleven in een derde land dat partij is bij het Vluchtelingenverdrag, en niet aannemelijk hebben gemaakt dat het bedoelde land die verdragsverplichtingen ten aanzien van hen niet nakomt (artikel 31, tweede lid, onder h, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Iraakezen die in een land van eerder verblijf zullen worden toegelaten totdat zij elders duurzame bescherming hebben gevonden (artikel 31, tweede lid, onder i, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Iraakezen die een gevaar vormen voor de nationale veiligheid, zijn veroordeeld wegens een zodanig ernstig misdrijf als bedoeld in artikel 33, tweede lid, Vluchtelingenverdrag

of zich schuldig hebben gemaakt aan misdrijven als bedoeld in artikel 1F Vluchtelingenverdrag (zie artikel 31, tweede lid, onder k, Vreemdelingenwet juncto artikel 3.77, eerste lid, onder a en b, Vreemdelingenbesluit en in het bijzonder C1/6.4).

Op aanvragen van asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak die behoren tot bovengenoemde categorieën kan worden beslist.

Onder de werking van het besluitmoratorium zullen de individuele vreemdelingen wel in de gelegenheid worden gesteld zich omtrent de asiel-aanvraag te doen horen.

4.8 Categoriele bescherming

Het beleid van categoriele bescherming met betrekking tot Centraal-Iraakse asielzoekers geldt nog immer. Door het ingestelde besluitmoratorium wordt aan de toetsing hiervan echter niet meer toegekomen. Derhalve zal verlening op grond van het beleid van categoriele bescherming onder het besluitmoratorium niet aan de orde zijn.

4.9 Iraakse Fayli-Koerden en Iraakezen van Iraanse afkomst die in de jaren '70 of '80 naar Iran zijn gedepoteerd

Deze paragraaf ziet specifiek op Iraakse Fayli-Koerden en Iraakezen van Iraanse afkomst die in de jaren '70 of '80 naar Iran zijn gedepoteerd vanuit Irak en in Iran hebben verbleven.

4.9.1 Nationaliteit

Allereerst dient vastgesteld te worden of de asielzoeker staatloos is, of dat hij (de facto) de Iraakse of Iraanse nationaliteit heeft dan wel daarvoor (de jure) in aanmerking komt op grond van de nationale wetgeving. Hierbij zullen de verklaringen van de vreemdeling en eventueel overgelegde documenten de basis moeten zijn voor de vaststelling van de nationaliteit.

Iraakse nationaliteit

Voor de toetsing aan het Vluchtelingenverdrag (en de overige gronden van artikel 29 Vreemdelingenwet) is niet alleen van belang of betrokkene de facto de Iraakse nationaliteit bezit, maar tevens of betrokkene de jure de

Iraakse nationaliteit bezit. Fayli-Koerden die afkomstig waren uit Irak en gedeporteerd zijn naar Iran is bij de deportaties de facto de Iraakse nationaliteit ontnomen. Slechts wanneer betrokkene zelf stelt dat de Iraakse nationaliteit hem niet is ontnomen (en wellicht nog in het bezit is van een Iraakse nationaliteitsbewijs of paspoort) kan in redelijkheid worden aangenomen dat hij de Iraakse nationaliteit (nog) heeft.

Vervolgens moet bij de personen aan wie de Iraakse nationaliteit de facto is ontnomen, bezien worden of zij de jure de Iraakse nationaliteit hebben. Op grond van het voornoemde ambtsbericht kan worden geconcludeerd dat dit niet het geval is. Hiervoor zijn twee redenen te noemen:

Ten eerste bevatte de 'Wet betreffende de nationaliteit van Irak' (wet nr. 43 van 1963, laatstelijk gewijzigd bij wet nr. 131 van 7 december 1972) de bepaling dat het Iraaks staatsburgerschap kan worden ontnomen aan iedere genaturaliseerde burger indien deze de veiligheid van de staat in gevaar brengt of zich ten dienste stelt van vreemde mogendheden (artikel 19 en 20). Resolutie nummer 666, aangenomen door de Revolutionaire Commandoraad (RCC) op 7 mei 1980, gaat nog verder dan de nationaliteitswet van 1963 en voorziet in de mogelijkheid om een eerder door naturalisatie verkregen Iraaks staatsburgerschap te ontnemen aan een ieder die 'niet loyaal is aan de staat en haar principes'. Aangezien het ambtsbericht stelt dat de Fayli-Koerden werden gezien als 'vijandige elementen van het staatsbestel', bij de deportaties over het algemeen (overigens met een grote mate van willekeur) de nationaliteitsdocumenten werden ingenomen en de autoriteiten hen niet langer beschouwden als Iraakse staatsburgers, lijken ze daarmee de jure (namelijk op grond van de nationaliteitswetgeving) niet langer de Iraakse nationaliteit te hebben.

Ten tweede schrijft resolutie nummer 180 van 2 maart 1980, die voor bepaalde groepen de mogelijkheid tot naturalisatie openstelt, voor dat de mogelijkheid om zich te laten naturaliseren tot Iraaks staatsburger voor Iraakse Fayli-Koerden en Irakezen van Iraanse afkomst alleen openstaat indien ze reeds vijftien jaar onafge-

broken in Irak hebben geleefd. Resolutie nummer 518 d.d. 5 mei 1980 schrijft voor dat personen van Iraanse afkomst uitgesloten zijn van de mogelijkheid tot naturalisatie die in resolutie nummer 180 is opgenomen. Dit betekent voor de gedeporteerden die daarbij de facto hun Iraakse nationaliteit hebben verloren dat zij ook bij terugkeer op basis van deze regeling niet in aanmerking komen voor het (her)krijgen van de Iraakse nationaliteit. Dit is derhalve een tweede reden om aan te nemen dat deze gedeporteerden de jure niet langer de Iraakse nationaliteit hebben.

Weliswaar heeft de Iraqi Governing Council aangegeven deze groep wederom hun nationaliteit terug te willen geven en dat de decreten van de RCC reeds zijn komen te vervallen, echter regelgeving die aan deze personen de Iraakse nationaliteit teruggeeft dient nog steeds te worden opgesteld.

Wanneer op basis van het bovenstaande wordt aangenomen dat personen niet (langer) de jure de Iraakse nationaliteit hebben, dient ditzelfde aangenomen te worden voor hun kinderen die na de deportaties in Iran zijn geboren.

Iraanse nationaliteit

Vervolgens dient te worden bezien of de vreemdeling de Iraanse nationaliteit heeft. Voor personen die uit Irak zijn gedeporteerd is dat niet snel mogelijk. Wel kan hiervan sprake zijn wanneer het in Iran geboren, meerderjarige kinderen van gedeporteerden betreft. Indien betrokkene Iraanse (verblijfs)documenten heeft overgelegd (bijvoorbeeld een zogenoemde 'groene kaart'), kan bij het Bureau Land en Taal van het GC KAO worden nagegaan of deze kunnen worden onderzocht met het oog op het vaststellen van verblijf in Iran en het vaststellen van een eventuele Iraanse nationaliteit.

4.9.2 Beoordeling van de aanvraag

Nadat is vastgesteld of betrokkene staatloos is, dan wel de Iraakse of Iraanse nationaliteit bezit, kan worden beoordeeld aan welk landgebonden asielbeleid dient te worden getoetst. Vervolgens kan worden beoordeeld of betrokkene in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel. Op grond van artikel 1(A)

Vluchtelingenverdrag dient, met betrekking tot een persoon die staatloos is, te worden gekeken naar de vraag of er vervolging heeft plaatsgevonden in het land waar de staatloze zijn gewone verblijfplaats had. Zie ook C1/4.2.4.

Toetsen aan het landgebonden asielbeleid voor Iran

Wanneer betrokkene (op grond van het bovenstaande) staatloos is, dient te worden bezien of sprake is van vervolging in het land waar betrokkene zijn gewone verblijfplaats had. In het geval betrokkene sinds zijn deportatie van de jaren '70/'80 tot aan zijn vertrek in Iran heeft verbleven, zal Iran in beginsel aangemerkt dienen te worden als het land waar betrokkene zijn gewone verblijfplaats had. In dat geval dient te worden bezien of er sprake is van een van de gronden van artikel 29 Vreemdelingenwet tegen de achtergrond van het landgebonden asielbeleid voor Iran.

Natuurlijk dient in het geval dat is geconcludeerd dat betrokkene de Iraanse nationaliteit heeft eveneens getoetst te worden aan het landgebonden asielbeleid voor Iran.

De inhoudelijke toets

De situatie van Iraakse Fayli-Koerden en Irakezen van Iraanse afkomst in Iran is blijkens het ambtsbericht zorgwekkend. De situatie is echter niet zodanig dat reeds op voorhand moet worden aangenomen dat sprake is van een dusdanige discriminatie of achterstelling dat het leven daardoor onhoudbaar is. Van vervolging is sprake indien de beperkingen die door de Iraanse autoriteiten zijn opgelegd het leven van betrokkene onhoudbaar maken (zie C1/4.2.5). Daarbij is bijvoorbeeld het enkele niet kunnen verkrijgen van een werkvergunning onvoldoende om tot die conclusie te komen. Uit het relaas dient daartoe te blijken van een systematische tegenwerking/discriminatie van de Iraanse autoriteiten die leidt tot de conclusie dat het leven onhoudbaar is.

Wanneer geconcludeerd wordt dat sprake is van vervolging in Iran wordt, behoudens contra-indicaties, een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd verleend op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet.

Indien niet kan worden geconclu-

deerd dat sprake is van vervolging en er ook geen andere gronden van artikel 29 Vreemdelingenwet van toepassing zijn, wordt de aanvraag afgewezen.

Toetsen aan het landgebonden asielbeleid voor Irak

Op grond van het bovenstaande zal ten aanzien van een gedeporteerde niet snel aangenomen kunnen worden dat hij de Iraakse nationaliteit heeft. Er is echter een groep waarbij dit wel het geval is; namelijk de groep die zelf aangeeft de Iraakse nationaliteit nimmer te hebben verloren (en waarvan bij de deportatie de nationaliteitsdocumenten niet zijn ingenomen; het enkele verlopen van deze documenten is geen grond om aan te nemen dat daarmee de de facto nationaliteit is vervallen). In die gevallen zal dan ook moeten worden getoetst aan het landgebonden asielbeleid voor Irak zoals beschreven in dit hoofdstuk. Dit geldt eveneens wanneer een staatloze vreemdeling na het langdurig verblijf in Iran, voor het vertrek naar Nederland, enige tijd in (Noord-)Irak heeft verbleven. In dat geval worden zowel Iran als Irak aangemerkt als land van het gewone verblijf en dient naast een toetsing aan het landgebonden asielbeleid voor Iran tevens te worden getoetst aan het landgebonden asielbeleid voor Irak.

Wanneer er in het geval van staatlozen twee landen als land van gewoon verblijf worden aangemerkt, vindt de toetsing overeenkomstig plaats aan de situatie waarin een vreemdeling twee nationaliteiten heeft. Derhalve zal slechts geoordeeld worden dat de staatloze bescherming nodig heeft indien er in beide landen van gewoon verblijf sprake is van een gegronde vrees voor vervolging. Indien de vrees zich beperkt tot één land wordt aangenomen dat de vreemdeling de bescherming van het tweede land van gewoon verblijf kan inroepen.

De inhoudelijke toets

Het enkele feit dat betrokkene in de jaren '70 of begin jaren '80 is gedeporteerd, is onvoldoende reden om op dit moment een gegronde vrees voor vervolging aan te nemen. Asielaanvragen van personen van wie de plaats van het gewoon verblijf is gelegen in Noord-Irak kunnen worden beoordeeld conform de in dit

hoofdstuk beschreven beleidsuitgangspunten. Asielaanvragen van personen, geboren in Centraal-Irak van wie de plaats van het gewoon verblijf is gelegen in Irak vallen onder de werking van het besluitmoratorium.

5. Terugkeer en uitzetting

5.1 Beëindiging vertrekmoratorium Noord-Irak

De beëindiging van het vertrekmoratorium inzake Noord-Irak per 1 februari 2004 heeft tot gevolg dat asielzoekers die op grond van dit vertrekmoratorium opvang genoten dit recht op opvang verliezen, voor zover er geen andere grond voor opvang bestaat.

Uit de systematiek van de Vreemdelingenwet vloeit voort dat bij de intrekking van het vertrekmoratorium de opgeschorte rechtsgevolgen van de beschikking herleven. De afgevoerde asielzoekers die onder het vertrekmoratorium vielen, hebben per 1 februari 2004, geen rechtmatig verblijf meer in Nederland, zoals bedoeld in artikel 45, lid 5, Vreemdelingenwet. Zij dienen ingevolge artikel 45, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet Nederland uit eigen beweging te verlaten, binnen de in artikel 62 Vreemdelingenwet gestelde termijn.

Met het beëindigen van het vertrekmoratorium vervalt tevens de grondslag van het recht op opvang voor de asielzoekers die tijdens de werking van het vertrekmoratorium een tweede of volgende asielaanvraag hebben ingediend en op basis daarvan opvang hebben verkregen.

De wijze waarop de opvang dient te worden beëindigd, is afhankelijk van de het toepasselijke regime waaronder het rechtmatig verblijf van de vreemdeling is geëindigd. Het enkele bestaan van het vertrekmoratorium heeft geen invloed op eventuele stappenplannen die voor het bestaan van het vertrekmoratorium van toepassing waren.

5.2 Verlenging vertrekmoratorium Centraal-Irak

5.2.1 Algemeen

Voor asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak geldt een vertrekmoratorium. Van het vertrekmoratorium zijn de volgende categorieën uitgezonderd:

- Dublinclaimanten (artikel 30, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Irakezen die rechtmatig verblijf hebben op een andere grond, als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e en l, Vreemdelingenwet (artikel 30, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Irakezen die al eerder een aanvraag tot een verblijfsvergunning (asiel of regulier) hebben ingediend waarop nog niet onherroepelijk is beslist, en die op grond van die aanvraag rechtmatig verblijf hebben als bedoeld in artikel 8, onder f, g en h, Vreemdelingenwet (artikel 30, eerste lid, onder c, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Irakezen die op grond van verdragsverplichtingen tussen Nederland en een ander land zullen worden overgedragen aan dat land van eerder verblijf (artikel 30, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Irakezen die hebben verbleven in een derde land dat partij is bij het Vluchtelingenverdrag en niet aannemelijk hebben gemaakt dat het bedoelde land die verdragsverplichtingen ten aanzien van hen niet nakomt (artikel 31, tweede lid, onder h, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Irakezen die in een land van eerder verblijf zullen worden toegelaten totdat zij elders duurzame bescherming hebben gevonden (artikel 31, tweede lid, onder i, Vreemdelingenwet);
- Centraal-Irakezen die een gevaar vormen voor de openbare orde of nationale veiligheid (zie artikel 31, tweede lid, onder k, Vreemdelingenwet; het betreft hier dus het volledige openbare orde beleid).

5.2.2 Voortgezet recht op opvang

Het vertrekmoratorium inzake Centraal-Irak heeft tot gevolg dat de opvang van asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak, van wie de vertrektermijn reeds is verstreken, niet wordt beëindigd. Dit voortgezet recht op opvang volgt van rechtswege uit het besluit zoals gepubliceerd in de Staatscourant. Het voortgezet recht op opvang eindigt tevens van rechtswege wanneer het vertrekmoratorium eindigt.

Gedurende het vertrekmoratorium wordt de vreemdeling geacht, conform artikel 45, vijfde lid, Vreemdelingenwet, rechtmatig verblijf

te hebben als bedoeld in artikel 8, onder j, Vreemdelingenwet.

Centraal-Irakezen die een asielaanvraag hebben ingediend, waar nog niet onherroepelijk op is beslist, maar geen rechtmatig verblijf in Nederland hebben, worden daarmee tevens geacht rechtmatig verblijf te hebben, indien zij onder het vertrekmoratorium vallen. Dit betekent dat Centraal-Irakezen, die onder het vertrekmoratorium vallen, niet langer belang hebben bij een eerder ingediend verzoek om een voorlopige voorziening voor zover dit verzoek is gericht op het voorkomen van de verwijdering of de beëindiging van de voorzieningen.

5.2.3 Verrijking van opvang wanneer de opvang reeds was beëindigd

Artikel 45, vierde lid,

Vreemdelingenwet voorziet niet in het opnieuw verkrijgen van een recht op opvang indien het eerdere recht op opvang reeds was beëindigd.

In die gevallen zal de vreemdeling een tweede of volgende aanvraag moeten indienen om opvang te verkrijgen.

In afwijking van artikel 4, tweede lid, van de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 1997 (Rva 1997), geeft de indiening van een tweede of volgende aanvraag door asielzoekers, die behoren tot de categorie waarvoor een vertrekmoratorium is ingesteld, recht op opvang. Hiervan zijn even-

wel de asielzoekers genoemd in paragraaf 5.2.1 uitgezonderd.

Een vreemdeling die een tweede of volgende aanvraag wil indienen kan dit telefonisch melden (telefoonnummer: 0599-568116). Zie hieromtrent C5/20.

Vreemdelingen die reeds voorafgaand aan de instelling van het vertrekmoratorium een tweede of volgende aanvraag hebben ingediend, hetgeen nog niet heeft geleid tot een onherroepelijke afwijzing, kunnen zich ter verkrijging van opvang melden op één van de Aanmeldcentra.”

Artikel II

Dit besluit zal (met de toelichting) in de Staatscourant worden geplaatst en treedt in werking met ingang van 1 februari 2004.

Rijswijk, 27 januari 2004.

*De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
namens de Minister,
het hoofd van de Immigratie- en Naturalisatiedienst,
P.W.A. Veld.*

Toelichting bij wijziging 2004/3

Algemeen

Het Kabinet heeft besloten om het besluit- en vertrekmoratorium voor asielzoekers uit Centraal-Irak te verlengen.

Het besluitmoratorium betekent

dat de individuele beslistermijn in asielaanvragen, die in de wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000 zijn gedefinieerd, met één jaar verlengd wordt.

Het vertrekmoratorium betekent voor de genoemde categorieën vreemdelingen dat de opvang en verstrekkingen niet worden beëindigd en dat het indienen van een tweede en volgende asielaanvraag in beginsel recht op opvang geeft.

De besluit- en vertrekmoratoria voor asielzoekers uit Noord-Irak worden met ingang van 1 februari 2004 beëindigd. Op openstaande asielaanvragen van personen afkomstig uit Noord-Irak kan derhalve weer worden beslist.

Artikelgewijs

A

Deel A is ter vervanging van de TBV's 2002/58, 2003/8 en 2003/23. De TBV's 2002/58, 2003/8 en 2003/23 komen dan ook met deze wijziging te vervallen.

*De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
namens de Minister,
het hoofd van de Immigratie- en Naturalisatiedienst,
P.W.A. Veld.*